

KOMISIJAS REGULA (EK) Nr. 41/2009

(2009. gada 20. janvāris)

par tādu pārtikas produktu sastāvu un marķēšanu, kas piemēroti cilvēkiem, kuri nepanes lipekli

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Padomes 1989. gada 3. maija Direktīvu 89/398/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz īpašas diētas pārtikas produktiem⁽¹⁾ un jo īpaši tās 2. panta 3. punktu un 4.a pantu,

tā kā:

- (1) Direktīva 89/398/EEK attiecas uz īpašas diētas pārtikas produktiem, kuri, pateicoties to īpašajam sastāvam un ražošanas procesam, ir piemēroti konkrētu iedzīvotāju grupu īpašas diētas prasībām. Šāda konkrēta iedzīvotāju grupa ir cilvēki, kuri slimo ar celiakiju un cieš no ilglaicīgas lipekļa nepanesības.
- (2) Pārtikas nozare ir izstrādājusi virkni produktu, kas tiek apzīmēti kā "lipekli nesaturoši" vai ar līdzvērtīgiem apzīmējumiem. Atšķirības starp valstu tiesību aktiem attiecībā uz šādu produktu apzīmējumu izmantošanas nosacījumiem var kavēt attiecīgo produktu brīvu apriti, un var izrādīties, ka netiek nodrošināts vienādi augsts patērētāju aizsardzības līmenis. Skaidrības labad un lai izvairītos no patērētāju maldināšanas, valsts līmenī izmantojot dažādus produkta apzīmējumus, Kopienas līmenī jāparedz nosacījumi, kā lietojami apzīmējumi, kas norāda uz to, ka produkts nesatur lipekli.
- (3) Ir konstatēts, ka kvieši (t. i., visas *Triticum* sugas, piemēram, cietie kvieši, plēkšņu kvieši un *Triticum turgidum polonicum*), rudzi un mieži ir graudi, par kuriem zinātniski pierādīts, ka tie satur lipekli. Šajos graudos esošais lipekļis var kaitēt to cilvēku veselībai, kuri nepanes lipekli un kuriem tāpēc nevajadzētu lietot to uzturā.
- (4) Lipekli saturošu graudu atbrīvošana no lipekļa ir tehniski sarežģīta un ekonomiski dārga, tādēļ ir grūti saražot pārtiku, kas pilnīgi nemaz nesatur lipekli. Tāpēc tirgū esošajos īpašai diētai paredzētajos pārtikas produktos var būt nelielas lipekļa atliekas.
- (5) Lielākā daļa cilvēku, tomēr ne visi, kuri nepanes lipekli, var lietot pārtikā auzas, nekaitējot savai veselībai. Zinātnieki par šo jautājumu joprojām veic pētījumus un vāc informāciju. Taču lielas bažas rada auzu iespējamā sajaukšanās ar kviešiem, rudziem vai miežiem, kas var notikt ražas novākšanas, transportēšanas, glabāšanas un pārstrādes laikā. Tādējādi, marķējot auzas saturošus produktus, jāņem vērā lipekļa piejaukuma risks šajos produktos.
- (6) Dažādi cilvēki, kuri nepanes lipekli, var panest atšķirīgu nelielu pieļaujamo lipekļa daudzumu, kas ir zināmās robežās. Lai cilvēki tirgū varētu atrast dažādus savām vajadzībām un jutīguma līmenim atbilstošus pārtikas produktus, ir jābūt pieejamiem produktiem ar atšķirīgu, zemu lipekļa saturu, kas nepārsniedz šādas zināmās robežas. Tomēr ir svarīgi, lai atšķirīgie produkti būtu pienācīgi marķēti, nodrošinot, ka cilvēki, kuri nepanes lipekli, tos pareizi lieto, pateicoties informatīvām atbalsta kampaņām, ko īsteno dalībvalstis.
- (7) Īpašas diētas pārtikas produkti, kas ir īpaši izstrādāti, apstrādāti vai sagatavoti, lai tos varētu lietot uzturā cilvēki, kuri nepanes lipekli, un kas šādiem mērķiem tiek pārdoti, ir jāmarķē ar apzīmējumu "ļoti zems lipekļa saturs" vai "nesatur lipekli" atbilstoši šajā regulā paredzētajiem noteikumiem. Šos noteikumus var izpildīt, izmantojot pārtikas produktus, kuri ir īpaši apstrādāti, lai samazinātu lipekļa saturu vienā vai vairākās sastāvdaļās, kurās ir lipekļis, un/vai izmantojot pārtikas produktus, kuros lipekli saturošās sastāvdaļas ir aizstātas ar citām sastāvdaļām, kurās dabiskā veidā nav lipekļa.
- (8) Direktīvas 89/398/EEK 2. panta 3. punktā ir paredzēta iespēja uz parastam patēriņam domātiem pārtikas produktiem, kuri ir piemēroti īpašai diētai, norādīt šādu atbilstību. Tādēļ jāparedz iespēja uz parastam patēriņam domātas pārtikas, kuru var iekļaut lipekli nesaturošā diētā, jo tā nesatur no lipekli saturošiem graudiem vai auzām iegūtas sastāvdaļas, izvietot norādes par to, ka tā

⁽¹⁾ OV L 186, 30.6.1989., 27. lpp.

nesatur lipekli. Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 20. marta Direktīva 2000/13/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārtikas produktu marķēšanu, noformēšanu un reklāmu⁽¹⁾ nosaka, ka šāds paziņojums nedrīkst maldināt patērētāju, piedēvējot pārtikai specifiskas īpašības, ja patiesībā visiem līdzīgiem pārtikas produktiem piemīt minētās īpašības.

- (9) Komisijas 2006. gada 22. decembra Direktīva 2006/141/EK par mākslīgajiem maisījumiem zīdaiņiem un mākslīgajiem papildu ēdināšanas maisījumiem zīdaiņiem un ar ko groza Direktīvu 1999/21/EK⁽²⁾ aizliedz šādu pārtikas produktu ražošanā izmantot sastāvdaļas, kas satur lipekli. Tādēļ minēto produktu marķēšanai būtu jāaizliedz izmantot apzīmējumus “ļoti zems lipekļa saturs” vai “nesatur lipekli”, jo saskaņā ar šo regulu minēto marķējumu lieto, lai norādītu, ka lipekļa saturs nepārsniedz attiecīgi 100 mg/kg un 20 mg/kg.
- (10) Komisijas 2006. gada 5. decembra Direktīva 2006/125/EK par apstrādātu graudaugu pārtiku un bērnu pārtiku zīdaiņiem un maziem bērniem⁽³⁾ pieprasa norādīt, vai produkts satur vai nesatur lipekli, ja tas paredzēts zīdaiņiem, kuri jaunāki par sešiem mēnešiem. Tas, ka minētais produkts nesatur lipekli, jānorāda saskaņā ar šajā regulā noteiktajām prasībām.
- (11) *Codex Alimentarius* komisijas 31. plenārsēdē 2008. gada jūlijā tika pieņemts Standarta kodekss attiecībā uz īpašas diētas pārtikas produktiem personām, kuras nepanes lipekli⁽⁴⁾, lai šīm personām tirgū būtu pieejams viņu vajadzībām un jutīguma līmenim pret lipekli atbilstošs pārtikas klāsts. Šajā regulā pienācīgi jāņem vērā minētais standarts.
- (12) Nosakot šīs regulas piemērošanas datumu, jāparedz pietiekams pārejas laiks, lai uzņēmēji varētu pielāgot ražošanas procesu. Tomēr produktus, kas regulas spēkā stāšanās dienā jau atbilst tās prasībām, var tirgot Kopienā no šīs regulas spēkā stāšanās dienas.
- (13) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Pārtikas aprites un dzīvnieku veselības pastāvīgās komitejas atzinumu,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Darbības joma

Šī regula attiecas uz pārtikas produktiem, izņemot mākslīgos maisījumus zīdaiņiem un mākslīgos papildu ēdināšanas maisījumus zīdaiņiem, uz kuriem attiecas Direktīva 2006/141/EK.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā ir spēkā šādas definīcijas:

- a) “pārtikas produkti cilvēkiem, kuri nepanes lipekli” ir īpašas diētas pārtikas produkti, kas ir īpaši ražoti, sagatavoti un/vai apstrādāti, lai tie būtu piemēroti tādu cilvēku īpašām uztura prasībām, kuri nepanes lipekli;
- b) “lipekļis” ir kviešu, rudzu, miežu, auzu vai to krustoto šķirņu olbaltumviela un tās atvasinājumi, ko daži cilvēki nepanes un kas nešķīst ūdenī un 0,5 M nātrija hlorīda šķīdumā;
- c) “kvieši” ir visas *Triticum* sugas.

3. pants

Tādu pārtikas produktu sastāvs un marķēšana, kas piemēroti cilvēkiem, kuri nepanes lipekli

1. Cilvēkiem, kuri nepanes lipekli, paredzētos pārtikas produktos, kas sastāv no vienas vai vairākām no kviešiem, rudziem, miežiem, auzām vai to krustotām šķirnēm iegūtām sastāvdaļām vai kas satur tās un kas ir īpaši apstrādāti, lai samazinātu lipekļa saturu, lipekļa saturs nepārsniedz 100 mg/kg attiecībā uz pārtiku, kas tiek pārdota galapatērētājam.
2. Šā panta 1. punktā minēto produktu marķējumā, reklāmā un noformējumā izmanto apzīmējumu “ļoti zems lipekļa saturs”. Ja produktos, ko pārdod galapatērētājam, lipekļa saturs nepārsniedz 20 mg/kg, tiem var izmantot apzīmējumu “nesatur lipekli”.
3. Cilvēkiem, kuri nepanes lipekli, paredzētu pārtikas produktu sastāvā esošajām auzām jābūt īpaši ražotām, sagatavotām un/vai apstrādātām tā, lai nepieļautu sajaukšanos ar kviešiem, rudziem, miežiem vai to krustotajām šķirnēm, un šādu auzu lipekļa saturs nedrīkst pārsniegt 20 mg/kg.
4. Cilvēkiem, kuri nepanes lipekli, paredzētos pārtikas produktos, kas sastāv no vienas vai vairākām no kviešiem, rudziem, miežiem, auzām vai to krustotām šķirnēm iegūtām sastāvdaļām vai kas satur tās, lipekļa saturs nepārsniedz 20 mg/kg attiecībā uz pārtiku, kas tiek pārdota galapatērētājam. Šādu produktu marķējumā, noformējumā un reklāmā izmanto apzīmējumu “nesatur lipekli”.

⁽¹⁾ OV L 109, 6.5.2000., 29. lpp.

⁽²⁾ OV L 401, 30.12.2006., 1. lpp.

⁽³⁾ OV L 339, 6.12.2006., 16. lpp.

⁽⁴⁾ http://www.codexalimentarius.net/download/standards/291/cxs_118e.pdf

5. Ja cilvēkiem, kuri nepanes lipekli, paredzēti pārtikas produkti satur gan sastāvdaļas, kas aizstāj kviešus, rudzus, miežus un auzas vai to krustotās šķirnes, gan sastāvdaļas, kas iegūtas no kviešiem, rudziem, miežiem, auzām vai to krustotām šķirnēm un kas ir īpaši apstrādātas, lai samazinātu lipekļa saturu, tiem piemēro 1., 2. un 3. punktu, bet nepiemēro 4. punktu.

6. Šā panta 2. un 4. punktā minētos apzīmējumus “ļoti zems lipekļa saturs” vai “nesatur lipekli” norāda blakus produkta tirdzniecības nosaukumam.

4. pants

Citu pārtikas produktu sastāvs un marķēšana, kas piemēroti cilvēkiem, kuri nepanes lipekli

1. Neskarot Direktīvas 2000/13/EK 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta iii) punktu, ja galapatērētājam paredzētajā pārtikā lipekļa saturs nepārsniedz 20 mg/kg, apzīmējumu “nesatur lipekli” var izmantot šādu pārtikas produktu marķējumā, reklāmā un noformējumā:

a) parasta patēriņa pārtikas produkti;

b) īpašas diētas pārtikas produkti, kas īpaši izstrādāti, apstrādāti vai sagatavoti, lai būtu piemēroti tādu cilvēku īpašām uztura prasībām, kas nav cilvēki ar lipekļa nepanesību, tomēr šie produkti, pateicoties to sastāvam, ir piemēroti tādu cilvēku īpašām uztura prasībām, kuri nepanes lipekli.

2. Šā panta 1. punktā minēto produktu marķējumā, reklāmā un noformējumā neizmanto apzīmējumu “ļoti zems lipekļa saturs”.

5. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

To piemēro no 2012. gada 1. janvāra.

Tomēr pārtikas produktus, kuri šīs regulas spēkā stāšanās dienā jau atbilst tās prasībām, var laist Kopienas tirgū.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2009. gada 20. janvārī

Komisijas vārdā —
Komisijas locekle
Androulla VASSILIOU